

( )

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

МОДЕЛІ ПОЛПШЕННЯ ЦИФРОВОГО ЗОБРАЖЕННЯ У МЕРЕЖЕВИХ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМАХ АНАЛІЗУ ДАНИХ

Можевітін Олександр Юлійович, СПІзм-18-2

Слайд № 2

Застосування систем фільтрації шуму зображень аерофотозйомки

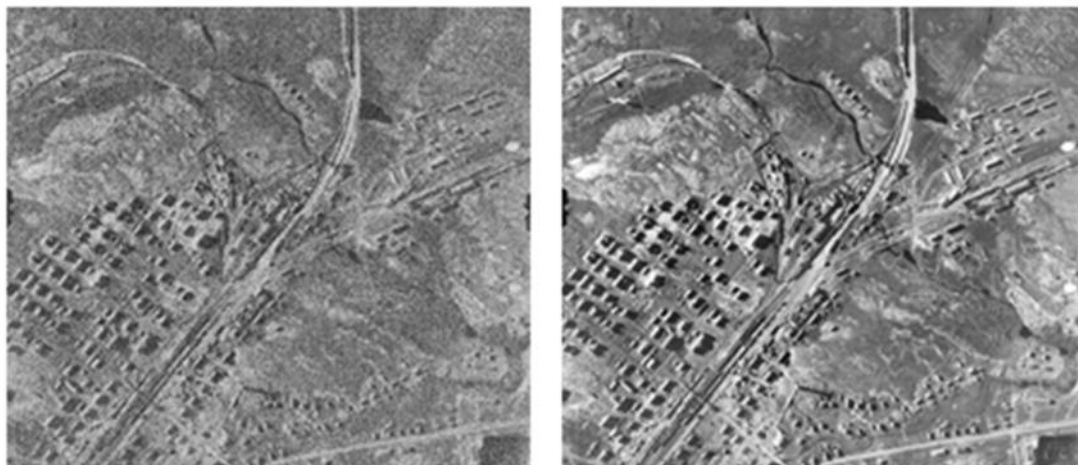

Рис. 1. Фільтрація шуму на цифровому знімку місцевості

Неефективне застосування систем фільтрації шуму зображень аерофотозйомки

Рис. 1. Прояв ефекту надмірного згладжування зображень та їх границь при фільтрації

Мета і завдання дипломної роботи

Мета – розробка методу і комп'ютерної системи адаптивної фільтрації одиночного і групового імпульсного шуму цифрового зображення.

Завдання:

- 1) Аналіз існуючих моделей і методів фільтрації шуму.
- 2) Розробка методу адаптивної фільтрації імпульсного шуму.
- 3) Розробка відповідної комп'ютерної системи фільтрації імпульсного шуму.
- 4) Проведення обчислювального експерименту.
- 5) Порівняльний аналіз запропонованої моделі з аналогами.

Основний критерій виключення екстремальних спостережень

Припустимо, що результати спостережень представляються множиною точок

$$X = \{x_i\}_{i=1, \dots, n} = (x_1, x_2, \dots, x_n).$$

Для виключення одиночних екстремальних спостережень в якості базового використовується $k \cdot \sigma$ -критерій, алгоритм застосування якого полягає в наступному:

Крок 1. Спостереження $X = \{x_i\}_{i=1, \dots, n}$ упорядковуються за зростанням

$$x_1 \leq x_2 \leq \dots \leq x_n. \quad (1)$$

Крок 2. Для ряду (1) оцінюються значення математичного очікування m та дисперсії σ^2

$$m = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i, \quad \sigma^2 = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - m)^2.$$

Крок 3. Проводиться перевірка максимального x_n (мінімального x_1) значення ряду (1) на не екстремальність. Так, якщо виконуються умови:

$$(x_n - m) > k \cdot \sigma, \quad ((m - x_1) > k \cdot \sigma), \quad (2)$$

тоді спостереження x_n (x_1) виключається з ряду (1) як нетипове.

Крок 4. Завершення.

Основний метод виключення екстремальних спостережень

Метод виключення екстремальних спостережень за $k \cdot \sigma$ -критерієм ($k \cdot \sigma$ -метод).

Крок 1. Створюється упорядкований за зростанням ряд яркостей $x_1 \leq x_2 \leq \dots \leq x_n$; задаються значення параметра k , індекси крайніх елементів $p=1$, $q=n$, та число n розглянутих елементів ряду. При цьому вважається, що $p < q$.

Крок 2. Оцінюються математичне очікування і дисперсія розподілу $x_p \leq \dots \leq x_q$, в діапазоні значень з індексами $i=p, \dots, q$.

Крок 3. Перевіряється виконання умов $(x_q - m) > k \cdot \sigma$, $(m - x_p) > k \cdot \sigma$. Якщо екстремальних спостережень не виявлено, перехід до кроку 5. Якщо виявлено тільки нетипове спостереження x_q , вважається $q = q - 1$, $n = n - 1$, перехід до кроку 4. Якщо виявлено тільки нетипове спостереження x_p , вважається $p = p + 1$, $n = n - 1$, перехід до кроку 4. Якщо виявлено два нетипових спостереження x_p і x_q , тоді корекція індексів крайніх елементів ряду визначається за правилом:

$$\begin{cases} p = p + 1, & \text{if } (x_q - m) < (m - x_p), \\ q = q - 1, & \text{else} \end{cases}$$

вважається $n = n - 1$, перехід до кроку 4.

Крок 4. Якщо $p = q$, тоді перехід до кроку 5, інакше до кроку 2.

Крок 5. Завершення.

Уніфікований метод виключення одиночного і групового імпульсного шуму

Уніфікований метод виключення одиночного і групового імпульсного шуму площею локалізованого в околиці $O_c(d(z, \eta))$, $\tau = \sqrt{2}$, з площею $s_1, s_F = 9, s \leq s^* \leq s_2$ (Ты-метод).

Якщо піксель $d(z, \eta)$ вхідного зображення відзначений як виключений, перехід до кроку 7. В протилежному випадку будеться упорядкований за зростанням ряд яркостей пікселів околиці $O_c(d(z, \eta))$ виду $x_1 \leq x_2 \leq \dots \leq x_n$.

Етап 1. Виключення максимального імпульсного шуму:

Крок 1. Множина G формується з пікселів околиці $O_c(d(z, \eta))$, яскравість яких не нижче яскравості $f(z, \eta)$ центрального пікселя $d(z, \eta)$ цієї околиці $O_c(d(z, \eta))$; визначається площа s множини G .

Крок 2. Якщо виконується умова $s \leq s^*$, тоді перехід до кроку 3, інакше – до кроку 4.

Крок 3. Визначається мінімальна яскравість $x_n = x_{n-1}$ пікселя множини G ; створюється множина H (що представляє собою $\sqrt{2}$ -околицю H границі множини G без пікселів G) та визначається максимальна яскравість x_m пікселя множини H .

Якщо виконується умова $[x_n > x_m] \wedge [(x_n - x_m) > T]$, тоді пікселі множини G відзначаються як виключені, перехід до кроку 7. Інакше перехід до кроку 4.

Уніфікований метод виключення одиночного і групового імпульсного шуму

Етап 2. Виключення мінімального імпульсного шуму:

Крок 4. Множина G формується з пікселів околиці $O_c(d(z, \eta))$, яскравість яких не вище яскравості $f(z, \eta)$ центрального пікселя $d(z, \eta)$ цієї околиці $O_c(d(z, \eta))$; визначається площа s множини G .

Крок 5. Якщо виконується обмеження $s \leq s^*$, тоді перехід до кроку 6, інакше – до кроку 7.

Крок 6. Визначається максимальна яскравість $x_n = x_{n-1}$ пікселя множини G ; створюється множина H (що представляє собою $\sqrt{2}$ -околицю H границі множини G без пікселів G) і визначається мінімальна яскравість x_m пікселя множини H .

Якщо виконується умова $[x_n < x_m] \wedge [(x_m - x_n) > T]$, тоді пікселі множини G відзначаються як виключені.

Крок 7. Завершення.

Після застосування Ты-методу координати виключених пікселів зберігаються, а самі виключені пікселі відзначаються для того, щоб не проводити повторних виключень.

Оцінка трудомісткості запропонованого уніфікованого методу фільтрації шуму

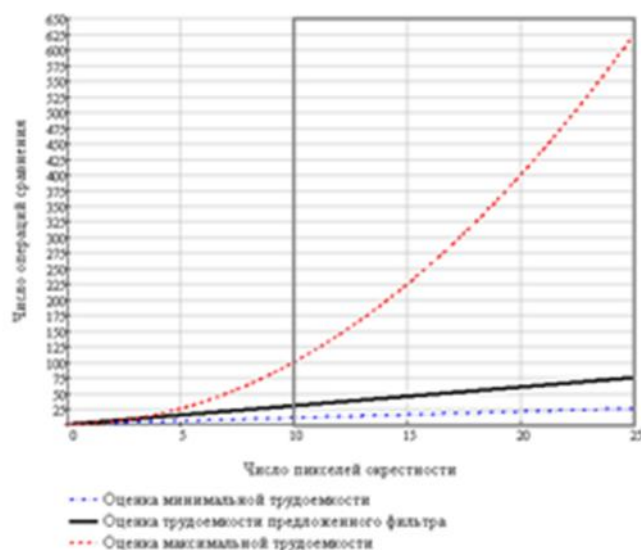

Рис. 1. Граничні оцінки трудомісткості застосування найбільш відомих фільтрів імпульсного шуму для одного положення маски фільтра (розмірності масок 3x3 та 5x5)

Результати фільтрації імпульсного шуму на аерофотознімках

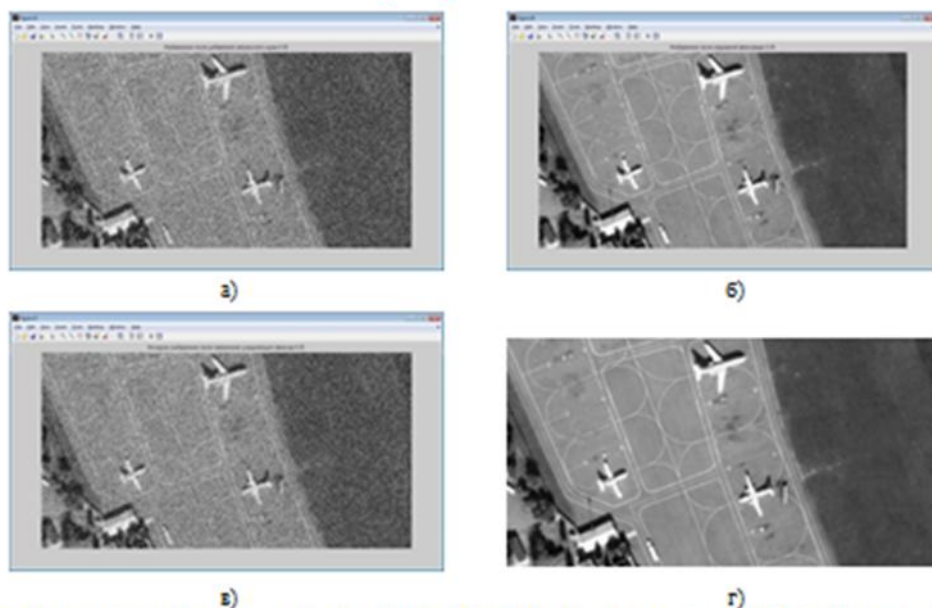

Рис. 1. Аерофотознімок аеродрому зашумлений імпульсним шумом з щільністю 0.25 (а), і три знімки, відфільтрованих із застосуванням медіанного (б), із застосуванням середнього (в) і запропонованого (г) фільтрів

Оцінка адекватності фільтрації шуму в області границь зображень об'єктів

а)

0	0	0	18	19
0	0	1	19	23
2	3	3	42	65
0	0	22	46	72
16	0	22	44	68

[max = 72, D = 552.6, σ = 23.5]

б)

0	0	0	1	3
0	1	0	9	0
0	4	2	17	2
0	2	7	13	14
0	4	6	11	13

[max = 17, D = 28.3, σ = 5.4]

в)

1	0	0	0	0
1	1	0	4	0
3	3	1	4	0
0	1	4	6	4
0	1	2	4	2

[max = 6, D = 5.2, σ = 2.3]

г)

Рис. 1. Типові розподілу залишків і їх оцінки після вирахування з еталона згладжених зображень фрагмента кордону літака (а), із застосуванням середнього (б), медіанного (в) і запропонованого (г) фільтрів

Висновки

В результаті виконання роботи можна зробити наступні основні висновки.

Проаналізовано основні класи прикладних задач фільтрації шуму на цифрових зображеннях і на цій основі виявлені загальні особливості фільтрації зображень в додатках.

На основі використання основних статистичних критеріїв виключення екстремальних спостережень в роботі запропоновані відповідні їм методи виключення екстремальних спостережень, що дозволяють ефективно ідентифікувати і виключати екстремальні спостереження з околиці дії фільтра шуму, як точечного, так і групового характеру.

На цій основі розроблено уніфікований метод фільтрації імпульсного шуму зображень, що дозволяє ефективно виявляти і адекватно згладжувати поодинокі і групові імпульсні шуми як всередині зображення так і за межами зображення об'єкта в різних умовах зашумлення.

Із застосуванням спеціально розробленого програмного забезпечення проведено експеримент, в результаті чого підтверджені теоретичні оцінки ефективності запропонованого методу адаптивної фільтрації одиночного і групового імпульсного шуму.